

Informácia o procese národných konzultácií k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2027

1. Informácia o doterajších aktivitách v rámci procesu národných konzultácií

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR) zahájilo proces národných konzultácií k budúcnosti politiky súdržnosti Európskej únie (EÚ) v apríli 2024 stretnutím **pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti**, ktorá predstavuje expertnú platformu združujúcu vyše 80 reprezentatívnych zástupcov sociálno-ekonomických partnerov. Na uvedenom stretnutí boli sociálno-ekonomickí partneri informovaní o diskusii k budúcej podobe politiky súdržnosti EÚ prebiehajúcej na európskej úrovni a plánovaných aktivitách národného konzultačného procesu na úrovni Slovenskej republiky (SR). Zároveň bol predstavený diskusný dokument MIRRI SR [Budúcnosť politiky súdržnosti EÚ po roku 2027](#), na ktorý nadväzoval dotazníkový prieskum.

Dotazníkový prieskum sa uskutočnil v termíne od 8. 4. 2024 do 26. 4. 2024. Jeho cieľom bolo zozbierať informácie a poznatky z prostredia organizácií členov pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti, ktoré budú podkladom pre ďalšie diskusie a tvorbu Národnej pozície Slovenskej republiky k politike súdržnosti Európskej únie po roku 2027. Prieskumu sa zúčastnilo až 63,4 % členov pracovnej skupiny. Výsledky dotazníka sú zverejnené na webovej stránke eurofondy.gov.sk.

Hlavné zistenia a odporúčania pre politiku súdržnosti EÚ po roku 2027, ktoré vzišli z dotazníkového prieskumu:

- Súdržnosť stále rozhodne patrí k základným politickým prioritám EÚ;
- Politika súdržnosti EÚ má mať aj naďalej významné postavenie v rámci rozpočtu EÚ a má si zachovať svoje postavenie hlavnej investičnej politiky EÚ;
- Úlohou politiky súdržnosti EÚ je okrem svojho tradičného zamerania (konvergencia regiónov) aj do značnej miery prispievať k plneniu celoeurópskych cieľov;
- Plnenie európskych cieľov je možno dosahovať najlepšie kombináciou investičnej podpory na národnej aj regionálnej úrovni;
- Doterajšie prepojenie politiky súdržnosti EÚ s európskym semestrom (špecifické odporúčania pre krajinu) nebolo príliš motivačné k realizácii štrukturálnych reforiem;
- Výsledková orientácia politiky súdržnosti EÚ by mala byť posilnená, inšpiráciou môže byť systém plnenia míľnikov a dosahovania cieľov (po vzore Plánu obnovy a odolnosti);
- Princíp partnerstva má byť naďalej striktne uplatňovaný;
- Posilnené by malo byť územné zameranie politiky súdržnosti EÚ, konkrétne územné výzvy by mali byť definované aj zo strany Európskej komisie (EK), stále by malo ostať povinné vyčlenenie zdrojov na udržateľný mestský rozvoj (a mohlo by byť aj % navýšené), zväžiť možno aj vyčlenenie % pre vidiecke aktivity;
- Alokačný kľúč politiky súdržnosti EÚ by mal byť rozšírený o viac ukazovateľov (okrem HDP);
- Vo väčšej miere by mali byť v budúcnosti využívané finančné nástroje;

- Budúca politika súdržnosti EÚ by mala mať jednoduchšie legislatívne pravidlá, menšiu administratívnu záťaž, väčšiu možnosť flexibility pri programovaní aj implementácii, menšie tematické obmedzenie/limity, silnú orientáciu na výsledky.

Začiatkom júna 2024 zorganizovalo MIRRI SR **odborné diskusie - okrúhle stoly**, ktorých sa zúčastnilo 40 zástupcov sociálno-ekonomických partnerov zo štátnej správy a územnej samosprávy, zamestnávateľov, akademickej obce, záujmových združení a mimovládnych neziskových organizácií.

Prvý okrúhly stôl bol venovaný základným otázkam týkajúcich sa obsahového zamerania, postavenia, charakteru a priorít politiky súdržnosti EÚ po roku 2027.

Druhý okrúhly stôl bol viac technicky zameraný a venoval sa vybraným pravidlám/aspektom politiky súdržnosti EÚ po roku 2027, a to aj v kontexte jej realizácie v podmienkach SR. Zástupcovia rezortov, ktorí majú dlhoročné skúsenosti s programovaním a manažovaním eurofondových investícií spoločne diskutovali otázky týkajúce sa územného zamerania investícií, príspevku k plneniu európskych cieľov, spojeniu investícií s reformami, zabezpečenia komplementarít a synergií, posilnenia výsledkovej orientácie, využívania finančných nástrojov, zjednodušenia/uplatnenia zjednodušených foriem vykazovania, možnosti flexibilit, atď.

Koncom júna 2024 prebehlo online stretnutie na tému novej podoby politiky súdržnosti EÚ po roku 2027 aj s územnými partnermi (8 zástupcovia VÚC, 18 zástupcovia udržiavateľného mestského rozvoja, ZMOS, Únia miest Slovenska), na ktorom sa vo vzťahu k budúcej podobe politiky súdržnosti EÚ budú diskutovať najmä otázky možného posilnenia územného prístupu.

Vybrané myšlienky z diskusie okrúhlych stolov:

- Súdržnosť má v Európe stále silné opodstatnenie, jej zámerom by nemalo byť len prerozdeľovanie bohatstva pre rovnosť, ale celková ekonomická životaschopnosť Únie vytváraná aj cez posilnenie miestnych ekonomík.
- Politika súdržnosti EÚ má ostať hlavnou investičnou politikou EÚ spojenou s plnením európskych cieľov a výziev, ale zároveň je potrebné zachovať jej charakter „politiky spätéj s územím“. K tomu je nevyhnutné, aby politika súdržnosti mala na úrovni EÚ adekvátny rozpočet.
- Celoeurópskymi výzvami, ktoré sa dostanú do popredia budú (okrem výziev zelenej a digitálnej transformácie) určite aj demografické výzvy (vrátane odlivu talentov), konkurencieschopnosť EÚ, ale aj obrana a rozširovanie EÚ. Na tieto výzvy bude musieť reagovať aj Slovensko.
- V súvislosti s posilnením konkurencieschopnosti bude dôležitá podpora strategických sektorov a podnikov (vrátane možnosti podpory veľkých podnikov).
- Pri prepojení investícií s reformami, je dôležité, aby reformy mali strategický základ a zmysluplné ukotvenie na národnej úrovni (a všeobecnú politickú podporu), nemali by byť iba návrhom z procesu a odporúčaní európskeho semestra.
- Dôležitá je budúca podpora všetkých regiónov pri zohľadnení ich územných špecifik.

- Pri napĺňaní cieľov politiky súdržnosti EÚ by mala byť možná určitá územná flexibilita. Rovnako tak je potrebná aj určitá možnosť flexibility pre reakciu na krízové situácie, legislatívne zadefinovaná od začiatku obdobia.
- Posilnená by mala byť výsledková orientácia politiky súdržnosti EÚ.
- Vo väčšej miere možno zvážiť využívanie finančných nástrojov. Stanovenie oblastí, kde budú finančné nástroje využívané má byť na rozhodnutí členského štátu, tak ako aj stanovenie miery ich využívania.
- V súvislosti so zabezpečením synergických účinkov by bola prospešná harmonizácia pravidiel jednotlivých nástrojov. Vyhnúť sa treba vytváraniu „duplicitnej“ podpory rovnakých oblastí z rôznych zdrojov.
- Politika súdržnosti EÚ by mala ísť „ruka v ruke“ so strategickým plánovaním (na všetkých úrovniach).
- Úspešná a efektívna realizácia politiky súdržnosti EÚ po roku 2027 by na Slovensku mala mať strategický základ – vo forme komplexnej národnej rozvojovej stratégie, ktorá by stanovovala strednodobé investičné priority a ich financovanie (z európskych a národných zdrojov).

Príprava panelovej diskusie „Národné kohézne fórum“

V rámci konzultačného procesu MIRRI SR plánuje na jeseň 2024 (predpoklad v októbri/novembri), obdobne ako tomu je na európskej úrovni, zrealizovať rozsiahlejšiu **panelovú diskusiu „Národné kohézne fórum“**, kde v rámci viacerých panelov budú diskutovať zástupcovia sociálno-ekonomických partnerov, analytikov, odbornej verejnosti a zástupcovia rezortov so skúsenosťami z oblasti programovania a implementácie fondov EÚ. O účasť na panelovej diskusii prejavili záujem aj zástupcovia Európskej komisie.

Národné kohézne fórum sa uskutoční pod záštitou ministra investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a budú naň pozvaní členovia pracovnej skupiny Partnerstvo pre politiku súdržnosti aj zástupcovia širšej odbornej verejnosti a územných partnerov.

Panelová diskusia bude rozdelená do viacerých tematických blokov, v rámci ktorých budú diskutované témy súvisiace s doterajšími vplyvmi a prínosmi politiky súdržnosti EÚ (či už vo vzťahu k európskej alebo národnej úrovni), pričom osobitne budú prezentované skúsenosti s využívaním zdrojov z eurofondov na Slovensku. Zároveň budú diskutované témy dotýkajúce sa budúcnosti tejto európskej politiky, napr. téma potreby adaptácie politiky súdržnosti EÚ v kontexte meniacich sa podmienok a nových európskych výziev, príspevok regiónov/území k plneniu európskych cieľov (vrátane posilnenia konkurencieschopnosti EÚ), a pod.

Program diskusie a účasť panelistov bude konkretizovaná počas letných mesiacov. Zverejnenie oznámenia o konaní a pozvánky na Národné kohézne fórum sa predpokladá v mesiaci september.

Cieľom panelovej diskusie je získať odborné vstupy do pripravovanej Národnej pozície Slovenska k politike súdržnosti EÚ po roku 2027. Zároveň táto aktivita umožní zviditeľniť

dôležitosť politiky súdržnosti EÚ v podmienkach SR a zapojiť do prípravy jej realizácie v budúcom období široké spektrum odborníkov, sociálno-ekonomických partnerov a najmä zástupcov miest, obcí a regiónov.